

*IZVJEŠĆE O DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI
2016.*

listopad 2017.

Poštovani čitatelji,

Zadovoljstvo nam je predstaviti izvješće o društveno odgovornom poslovanju tvrtke Labud za 2016. godinu. Ovo je naše prvo izvješće o dosadašnjem načinu primjene načela UN Global Compact-a, koja su bila i biti će važna sastavnica razvojne politike naše tvrtke. Prepoznali smo da naš pristup ovoj inicijativi može ići u smjeru otvaranja uvijek novih prostora za ugradnju načela koje ovaj Svjetski sporazum zagovara u području ljudskih i radnih prava, okoliša i borbe protiv korupcije.

Razvoj, proizvodnja i prodaja naših proizvoda rezultat su rada tima stručnjaka različitih profila koji kontinuirano prate najnovije trendove na tržištu, kako bi naše proizvode što više prilagodili potrebama potrošača.

Svi naši proizvodi, usluge, procesi, oprema i infrastruktura u skladu su sa zakonskom regulativom kojom su uređene kemikalije, zaštita okoliša i kojom se unapređuje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika.

Daljim unapređenjem kvalitete naših proizvoda i usluga, većom brigom za čovjeka, zajednicu i okoliš, uveli smo i niz standarda: ISO 9001, ISO14001, IFS, KOSHER.

U 2016. godini uložen je veliki trud u provođenju nužnih mjera u svrhu postizanja financijske stabilnosti tvrtke. Jačanje postojeće tržišne pozicije, otvaranje novih tržišta, smanjenje troškova u svim sferama poslovanja, te upravljanje rizicima biti će i dalje ključni ciljevi našeg poslovanja u svrhu profitabilnosti i jačanja naše kompanije.

Ulaganje u znanje i kompetentnost naših djelatnika prepoznato je kao bitan čimbenik u jačanju kapitala, učinkovitosti i konkurentnosti naše tvrtke.

Polazište svega ne smije biti isključivi ekonomski interes, nego briga o čovjeku, zajednici i okolišu mora biti protkana kroz sve sfere poslovanja kako bi ga učinila održivim.

Ovim izvješćem omogućit ćemo čitateljima uvid u naše dosadašnje aktivnosti koje su temeljene na načelima UN Global Compact-a, kao i nove prostore za promicanje društveno odgovornog poslovanja.

S poštovanjem,

Darko Knez, Predsjednik Uprave

Profil i organizacijska struktura labuda

Tvrtka Labud osnovana je u Zagrebu 1947. godine, a početci tvrtke bili su vezani uz proizvodnju sapuna, te kozmetičkih i kemijskih proizvoda. Šireći proizvodnju i uvodeći nove tehnologije Labud se 60-ih i 70-ih godina prošlog stoljeća specijalizira za proizvodnju deterdženata i sredstava za čišćenje te postaje predvodnik u lansiranju novih i inovativnih proizvoda na tržište. Tako je, primjerice, Labud prvi na tržište uveo bio aktivni deterdžent za ručno i strojno pranje bijeloga i šarenoga rublja, zatim prvo hrvatsko abrazivno sredstvo, prvi deterdžent za strojno i ručno pranje osjetljivih tkanina.

Danas je Labud jedan od vodećih hrvatskih proizvođača deterdženata i sredstava za čišćenje, a svoje proizvode, osim na domaćem tržištu, uspješno plasira i na drugim europskim i svjetskim tržištima.

Proizvodi Labud-a namijenjeni su za:

- široku potrošnju (deterdženti za pranje rublja, posuđa, sredstva za čišćenje u domaćinstvu)
- hotelsku industriju (praonice, kuhinje, domaćinstvo - sobe, bazeni, hotelski apartmani, sanitarni prostori)
- zdravstvo i ostale javne ustanove (praonice, kuhinje, odjeli - sobe)
- industriju (mesna, mljekarska, alkoholna i bezalkoholna pića, konditorska i pekarska, prerada ribe, metalna i metalo -prerađivačka)

Proizvodi koji su do sada najviše obilježili poslovanje tvrtke Labud su: Sanitar, Čarli, Meri Merino, Jon i Permetal. Kao dokaz natprosječne kvalitete proizvoda, tvrtki su dodijeljena priznanja Hrvatska kvaliteta, Superbrands i Kosher certifikat.

U razvoju proizvoda posvećuje se velika pažnja odabiru manje štetnih sirovina po zdravlje čovjeka, prirodu i okoliš. Osim navedenog, vodi se briga o zdravom poslovanju, racionalnom korištenju sirovina, potrošnji energije i efikasnom gospodarenju otpadom. Sve faze i aktivnosti stvaranja proizvoda usklađene su s postojećim zakonskim propisima i standardima koje je tvrtka Labud usvojila i čiju je politiku implementirala u svoje poslovanje.

S ciljem stvaranja sigurnog i visoko kvalitetnog proizvoda, sve faze proizvodnje kontroliraju se u vlastitom laboratoriju.

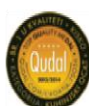
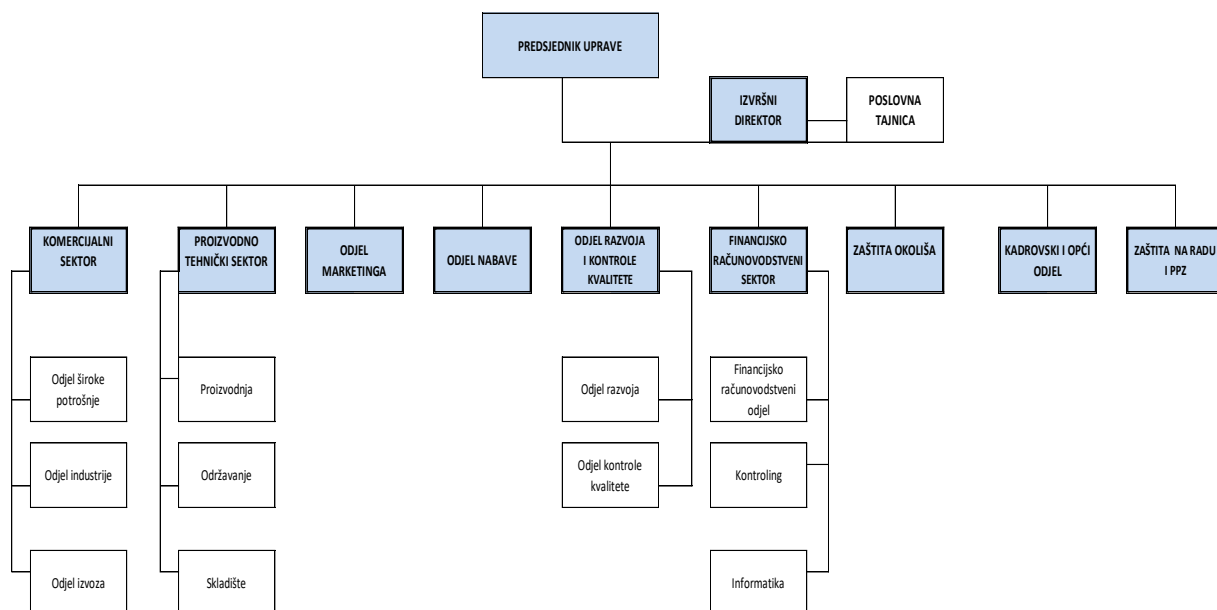
Ulaganjem u razvoj i tehnologiju proizvodnje novih proizvoda, te praćenje i optimiranje postojećih, doprinosimo očuvanju okoliša, a samim time i smanjenju troškova proizvodnje.

Vizija Biti moderna i inovativna kompanija, drugo ime za čistoću u svakom kućanstvu, turističkom objektu, u bolničkim i drugim zdravstvenim ustanovama, javnim institucijama te industrijskim pogonima, nudeći potrošačima domaće proizvode vrhunske kvalitete, proizvedene uz poštivanje svih ekoloških standarda i uz najbolju raspoloživu tehnologiju.

Misija Neprestan razvoj i pružanje visokokvalitetnih proizvoda i usluga, kako bismo uvijek iznova opravdali povjerenje potrošača, a njihove svakodnevne poslove održavanja čistoće i higijene učinili sigurnim i lakšima.

LABUD d.o.o.
Makroorganizacija

GLOBAL COMPACT NAČELA

LJUDSKA I RADNA PRAVA

- 1.načelo* Tvrtnke bi trebale podupirati i poštivati zaštitu međunarodnih ljudskih prava i
- 2.načelo* Pobrnuti se da ne sudjeluju u kršenjima ljudskih prava
- 3.načelo* Tvrtnke bi trebale podržavati slobodu udruživanja i stvarno priznavanje prava na kolektivno pregovaranje,
- 4.načelo* Dokidanje svih oblika prisilnog rada,
- 5.načelo* Stvarno ukidanje dječjeg rada i
- 6.načelo* Ukidanje diskriminacije u vezi sa zapošljavanjem i izborom zanimanja

Prava i obveze zaposlenika uređene su različitim pravilnicima sukladno zakonskim odredbama.

Tvrtnka dobrovoljno surađuje s više Centara za zapošljavanje s ciljem pronalaženja boljeg kadra i davanja jednakih prava svima koji žele aplicirati za slobodno radno mjesto.

Naknade, beneficije, radno vrijeme i slobodnih dani uređeni su internim pravilnicima i premašuju važeće nacionalne propise i sporazume.

Provodi se Politika sprječavanja rada djece ili drugih oblika ropstva i prisilnog rada, sprječavanja diskriminacije zbog rase, spola, vjeroispovijesti, nacionalnog podrijetla, političkog uvjerenja, seksualne orijentacije, bračnog stanja, invalidnosti ili bilo kojeg drugog osobnog svojstva.

U skladu sa načelima Global Compact-a, propisan je kodeks ponašanja s kojim su upoznati i kojeg se moraju pridržavati svi zaposlenici podjednako.

Zaposlenici

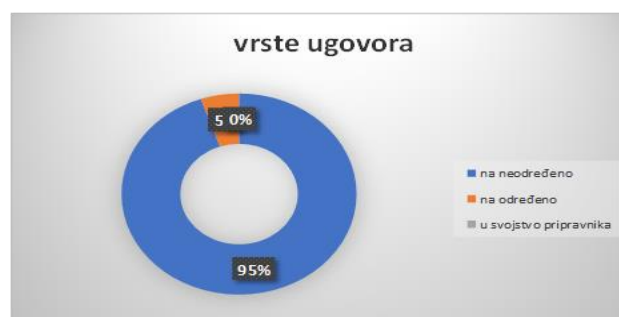
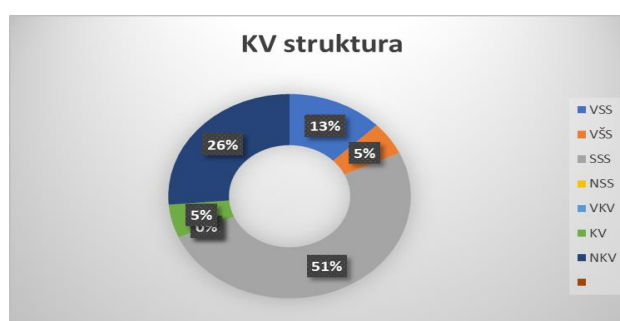
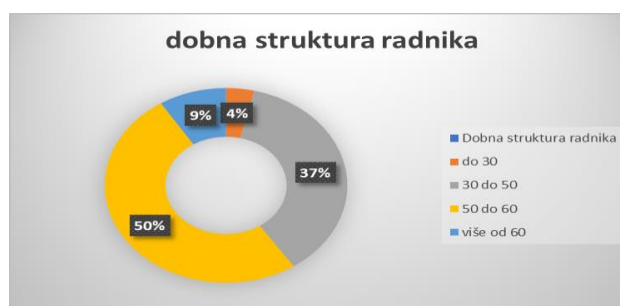
Zadovoljni i motivirani zaposlenici uspješno izvršavaju sve donesene ciljeve, te samostalno prepoznaju i predlažu nove, koji osiguravaju rast i stabilnost tvrtke.

Uveden je sustav nagrađivanja za doprinose pojedinca koji postižu iznad očekivane rezultate i koji postaju uzor drugim zaposlenicima.

Svake godine prema poslovnom planu kompanije donosi se plan zapošljavanja. Za odabir zaposlenika najvažniji čimbenik je kompetentnost, inovativnost i stručnost kandidata te njegovo životno i radno iskustvo.

Labud na kraju izvještajnog razdoblja 2016.godine zapošljavao 133 osobe. U usporedbi s prethodnim godinama u 2016. godini došlo je do značajnijeg smanjenja broja zaposlenih zbog starosti i odlaska u mirovinu. U ukupnoj strukturi prema spolu nije bilo značajnijih promjena.

Dobna struktura radnika	
do 30	5
30 do 50	49
50 do 60	67
više od 60	12
Ukupno	133
KV struktura	
VSS	17
VŠS	7
SSS	67
NSS	0
VKV	0
KV	7
NKV	35
kupno	133
Vrste ugovora	
na puno radno vrijeme	133
na nepuno radno vrijeme	0
na neodređeno	126
na određeno	7
u svojstvo pripravnika	0
Fluktuacija radnika	
prosječni broj zaposlenih	140
otišli zaposlenici	32
stopa fluktuacije	22,80%

U radnoj strukturi menadžmenta podjednako su zastupljeni žene i muškarci.

Radna struktura menadžmenta	
žene	5
muškarci	4
Ukupno	9

Radna struktura Uprave	
žene	1
muškarci	1
Ukupno	2

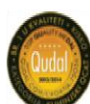
Menadžment Labuda čine članovi Uprave, izvršni direktor, direktori, rukovoditelji i voditelji sektora i odjela. Skoro svi djelatnici zaposleni su na neodređeno vrijeme i to 95%, dok je samo 5% djelatnika zaposleno na određeno vrijeme. Na nepuno radno vrijeme i u svojstvu pripravnika nema zaposlenih.

Dobna struktura zaposlenika ukazuje na nužnost zapošljavanja mladih osoba koji bi svoje znanje i iskustvo stjecali u našoj kompaniji i uz pomoć naših stručnjaka mentora. Na taj način osigurala bi se dostatna baza kompetentnih stručnjaka koji bi u svakom trenutku mogli biti jednako ili dovoljno dobra zamjena kolegama mentorima.

Brze promjene, razvoj novih proizvoda i tehnologija s kojima se u Labudu krenulo u 2016. godini i koje se do danas u kontinuitetu provode, trebale bi omogućiti privlačenje mladih najtalentiranijih zaposlenika koji su spremni na brze promjene, prilagodbe, te usvajanje novih znanja.

Konačni cilj strategije upravljanja ljudskim potencijalima u tvrtki Labud je organizacijska struktura koja stvara dugoročnu uspješnost, poticajnu i ugodnu radnu klimu u kojoj motivirani zaposlenici ostvaruju postavljene ciljeve.

Postojanje kodeksa ponašanja koje je poznato zaposlenicima i primjenjuje se na sve zaposlenike te je u skladu s načelima Global Compact-a.

Sigurnost i zdravlje na radnom mjestu

U 2016. godini bile su 3 ozljede na radu, od toga dva muškarca i jedna žena. Dvije ozljede na radu dogodile su se na mjestu obavljanja poslova, a jedna ozljeda na redovnom putu od stana do stalnog mjesta rada. Sve ozljede bile su teže, ali na sreću bez posljedica. Profesionalnih oboljenja i smrtnih slučajeva povezanih s ozljedama na radu nije bilo.

Nakon nastanka svake ozljede provedene su istražne radnje kako bi se identificirali uzroci nastanka ozljede te poduzele sve potrebne radnje za njihovo otklanjanje i sprječavanje ponavljanja istih.

Izgubljeno radno vrijeme zbog ozljeda radnika

Mjesto nastanka ozljede radnika	Izgubljeno radno vrijeme	
	Radnih sati	Radnih dana
Na mjestu obavljanja poslova i radnih zadataka	120	15
Na redovnom putu od stana do stalnog mjesta rada i obrnuto	336	42
Ukupno:	456	57

Zaštita na radu organizirana je i provodi se u skladu sa više zakonom obvezujućih dokumenata, internih pravilnika i odluka kako bi se sigurnost i zaštita zdravlja zaposlenika digla na najveći moguću razinu. Provodi se redovna mjerenja buke i kemijske štetnosti – koncentracije prašine i aerosola na radnim mjestima. Odabran je liječnik medicine rada, a u prostorijama tvrtke je zabranjeno pušenje.

Radnicima se osiguravaju dostatna i visoko kvalitetna osobna zaštitna sredstva i oprema koja su procjenom rizika propisana za svako radno mjestu i za koje postoji obveza korištenja i nošenja.

Radnici se upućuju na redovite liječničke preglede u ustanove medicine rada, a u tvrtki se organiziraju mamografski pregledi i pregledi vida. Svake godine provodi vježba zaštite i spašavanja za slučaj akcidentnog događaja, kojom se provjerava snalaženje pojedinih interventnih ekipa i zaposlenika u slučaju akcidenta, preispituju uspostavljeni sustavi zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša te provjerava stanje zaštitne opreme.

Svim djelatnicima osiguran je topli obrok koji je u 50%-tnom iznosu subvencioniran od strane poslodavca.

Podiže se svijest o važnosti tjelovježbe na radnom mjestu kako bi se spriječilo razvijanje bolesti kojima je uzrok višesatno sjedenje i rad za računalom.

Pod motom „Iskoristite pauzu na bolji način“ radnici Labuda pretvorili su tvorničku halu i dvorište tvornice u savršen fitness centar.

ČARLI
LABUD

u kategoriji: Deterđenta za ručno pranje

nelsen

Najveća nagrada proizvođaču dodijeljena od strane hrvatskih potrošača za inovativnost i zadovoljstvo proizvodom. Za izvrsnost među novitetima, hrvatski potrošači nagradili su proizvode i usluge u neovisnom istraživanju u kojem je sudjelovalo više od 2000 hrvatskih kućanstava.

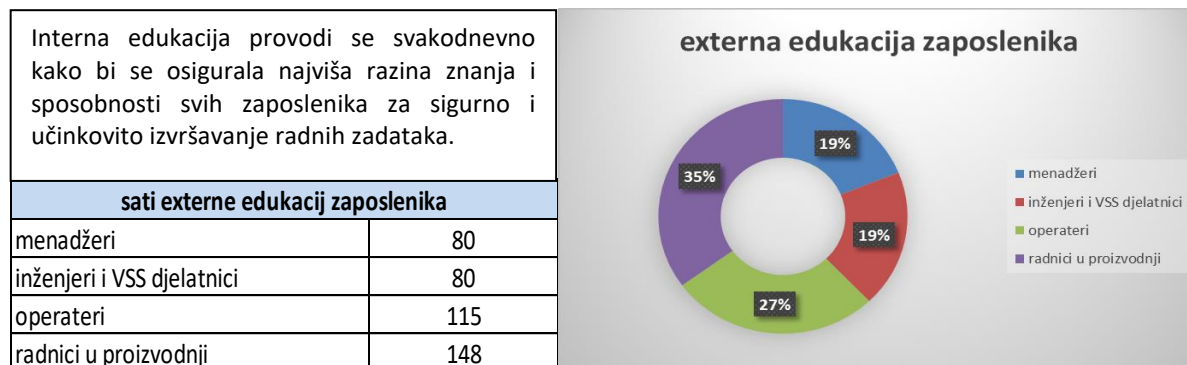
Odabran Proizvod godine d.o.o.
Gregor Gorenc, direktor

Obuka i obrazovanje

U tvrtki Labud prepoznata je važnost edukacije zaposlenika za profesionalni i osobni razvoj kao i kompetentnost u izvršavanju povjerenih zadataka.

Plan edukacije zaposlenika u kompaniji obuhvaća eksterne i interne procese (seminari, treninzi, workshop, mentorstvo, integracija, itd).

U skladu sa specifičnim zahtjevima kupca, novim tehnologijama, te kompleksnom zakonskom regulativom kojom se uređuju kemikalije i kozmetika, kontinuirano se ulaže u razvoj znanja i menadžerski vještina. Podiže se svijesti o važnosti područja zaštite i sigurnosti na radu, zaštite okoliša i učinkovitog korištenja energije, kao neizostavnog dijela svih razvojnih programa zaposlenika.

Osposobljavanja zaposlenika redovito se ocjenjuju, sa svim potrebnim utvrđenim programima kako bi navedene potrebe bile ažurirane te se razvile vještine zaposlenika, u skladu s općim smjernicama tvrtke.

PERMETAL
LABUD

u kategoriji: Odmašćivači

Najveća nagrada proizvođaču dodijeljena od strane hrvatskih potrošača za inovativnost i zadovoljstvo proizvodom. Za izvrsnost među novitetima, hrvatski potrošači nagradili su proizvode i usluge u neovisnom istraživanju u kojem je sudjelovalo više od 2000 hrvatskih kućanstava.

Odobran Proizvod godine d.o.o.
Gregor Gorenec, direktor

Sponzorstva i donacije

Tvrtka Labud materijalno i financijski pomaže raznim udrugama, društvima, institutima, centrima koja se zalažu za pomoć oboljelima i osjetljivim skupinama društva te potrebitim pojedincima slabijeg materijalnog stanja i oboljelima od teških i rijetkih bolesti. Sponzorira razna natjecanja kojima se promiče zdravlje djece i odraslih.

Među njima su: Međunarodni institut prirodnog zdravlja, program za djecu s poteškoćama u razvoju, Društvo distrofičara Zagreb, Udruga poljski cvijet, Zagrebački humanitarci, Bokci, RETO-centar za rehabilitaciju ovisnika, Udruga distrofičara, Udruga tjelesnih invalida Sisak, te više potrebitih pojedinaca.

BORBA PROTIV KORUPCIJE

10. načelo Tvrtke bi trebale raditi na suzbijanju korupcije u svim njenim oblicima, uključujući iznudu i podmićivanje.

Sukladno Kodeksu poslovnog ponašanja zabranjena je sudjelovanje zaposlenika Labuda u bilo kakvim oblicima korupcije. Svaki oblik korupcije, primanje ili davanje mita djelatnici su dužni prijaviti Upravi društva.

Protiv tvrtke Labud nije pokrenut niti jedan pravni postupak zbog ponašanja koji je u suprotnosti s načelom tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse, niti je bilo novčanih kazni i sankcija zbog neizvršavanja zakonom propisanih obveza.

OKOLIŠ

7. načelo Tvrtke bi trebale podupirati predostrožan pristup izazovima na području okoliša,

8. načelo Pokrenuti inicijative radi promicanja veće odgovornosti prema okolišu i

9. načelo Poticati razvoj i širenje ekološki prihvatljivih tehnologija.

Svjesni činjenice da je zaštita okoliša temeljni preduvjet dugoročnog i održivog razvoja svake zemlje, tvrtka Labud redovno izvršava, ne samo zakonom propisane, nego i dobrovoljno prihvaćene obveze u očuvanju okoliša.

Labud od 2007. godine ima uveden i certificiran Sustav upravljanja okolišem prema normi HRN EN ISO 14001:2004. Politika upravljanja okolišem obvezuje organizaciju u ispunjavanju obveza sprječavanja zagađenja okoliša i privrženosti načelima zaštite okoliša, ne samo u našoj zemlji, nego i u svim drugim zemljama u kojima naša tvrtka posluje.

Definirani aspekti okoliša koji obuhvaćaju otpad, zrak, tlo, vodu, i čovjeka, redovno se analiziraju, usklađuju sa važećim zakonskim i pod zakonskim aktima.

Općim i pojedinačnim ciljevima sa programima za njihovu realizaciju, pravovremeno i adekvatno otklanjaju se svi mogući štetni utjecaji i čini se korak više u zaštiti i očuvanju okoliša i ljudskog zdravlja.

Tvrtka Labud ne spada u velike zagađivače okoliša pa tako nije obveznik ishođenja rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, Okolišne dozvole, prema zahtjevima iz Uredbe o okolišnoj dozvoli.

Opasne tvari koje se koriste u Labudu razvrstane su u niže kategorije sukladno Uredbi o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari. Obavijest o prisutnosti opasni tvari u postrojenju dostavljena je nadležnim tijelima (MZOPUG, AZO, DUZS). S obzirom na svojstva i količine opasnih tvari koje se mogu zateći na lokaciji, ne postoji obveza uskladbe sa Uredbom u smislu izrade izvješće o sigurnosti i unutarnjih planova, nego smo u obvezi izrade operativnog plana koji je u skladu sa uvjetima iz propisa o civilnoj zaštiti.

Djelatnost Labuda ne nalazi se u Prilogu I Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova te nismo u obvezi izrade Plana praćenja stakleničkih plinova u svrhu dobivanja dozvole za emisiju stakleničkih plinova i ispunjavanju ostalih zahtjeva propisanih Uredbom.

Labud posjeduje sve ekološke dozvole i licence koje su potrebne za obavljanje djelatnosti, ažurirane su te potpuno dokumentirane.

Aktivnosti Labuda u očuvanju okoliša

Redovno se izvještavaju sve državne institucije o rezultatima pojedinih ispitivanja te izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš u svrhu vođenja nacionalnog registara onečišćenja okoliša.

Redovno se podmiruju svi troškovi proizašli iz obveze plaćanja naknada za zaštitu okoliša svim državnim institucijama i to, za zaštitu voda, zbrinjavanje ambalaže stavljene na hrvatsko tržište, emisije stakleničkih plinova (CO₂, SO₂, NO_x), uvezene elektroničke i električne uređaje kao i svi drugi troškovi koje je naša tvrtka kao onečišćivač dužna podmirivati.

Kontinuirano se provodi eksterna edukacija djelatnika Odjela zaštite okoliša s ciljem što bolje uskladbe tvrtke sa zakonskom regulativom te podizanja osobne svijesti i svijesti svih zaposlenika o bitnosti očuvanja okoliša i zaštite zdravlja ljudi.

Edukacija svih zaposlenika provodi se i kroz godišnje izvođenje vježbe u svrhu zaštite zdravlja ljudi i očuvanja okoliša.

Mjesečnim praćenjem potrošnje prirodni resursa po jedinici proizvoda pronalaze se rješenja za njihovo učinkovitije korištenje.

Na godišnjoj razini prate se svi troškovi i prihodi vezani uz zaštitu okoliša te se na taj način optimizira i smanjuje potrošnja svih vrsta resursa, a samim time negativni utjecaj na okoliš i troškove poslovanja.

Voda

Uređenje odvodnje otpadnih voda u Labudu regulirano je važećom Vodopravnom dozvolom koja je zajednička za sve tvrtke na lokaciji Chromos-Sjever-Žitnjak čiji je Labud nositelj.

Redovito se dostavljaju podaci Hrvatskim vodama o proizvodnji, odnosno uvozu kemikalija koje nakon uporabe dospijevaju u vode. Obrada otpadnih voda provodi se automatskim uređajem.

Ispitivanje kakvoće otpadnih voda i podzemnih voda na opažačkoj mreži pijezometra obavlja se četiri puta godišnje od strane ovlaštenih institucija.

Izrađen je Operativni plan interventnih mjera u slučaju iznenadnih onečišćenja voda.

Provode se ispitivanja i prema potrebi vrši sanacija vodovodnih i kanalizacijskih instalacija u svrhu očuvanja vode kao važnog prirodnog resursa.

Ispituje se vodu nepropusnost tankvana u kojima su smješteni samostojeći spremnici za kemikalije, a prema potrebi radi se i sanacija istih. Nepropusnost tankvana ispituje se prema internom Pravilniku i Pravilniku o tehničkim zahtjevima za građevine odvodnje otpadnih voda kao i rokovima obvezne kontrole ispravnosti građevina odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Zaštita onečišćenja voda na lokaciji odvija se prema programu mjera zaštite voda za Labud i lokaciju Chromos – Sjever – Žitnjak, donesenom u sklopu vodopravne dozvole. Na temelju Zakona o vodama, Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda, Pravilnika o tehničkim zahtjevima za građevine odvodnje otpadnih voda, kao i rokovima obvezne kontrole ispravnosti građevina odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, donesen je Pravilnik o radu i održavanju objekata za odvodnju i uređaja za obradu otpadnih voda za lokaciju Chromos – Sjever – Žitnjak.

Za slučaj iznenadnog onečišćenja, tvrtka Labud izradila je Operativni plan interventnih mjera u slučaju iznenadnog onečišćenja za lokaciju Chromos – Sjever – Žitnjak. Na temelju Zakona o vodama, Pravilnika o izdavanju vodopravnih akata, Državnog plana mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda i Zakona o održivom gospodarenju otpadom, donesen je predmetni Operativni plan.

Redovno se provodi ispitivanje i sanacija ventila i zapornih uređaja zbog sprječavanja nepotrebnih gubitaka vode.

Instalirani su mjerači protoka vode po svim sektorima i opremljeni su daljinskim sustavom nadzora sa automatskim dojavljivačima (mail, SMS) koji alarmira prekomjernu potrošnje vode u radno vrijeme, preko noći, vikendom i praznicima.

Mjesečnim praćenjem potrošnje vode i drugih prirodnih resursa po jedinici proizvoda, pronalaze se rješenja za njihovo učinkovitije korištenje.

Zrak

Vrše se mjerenja emisija stakleničkih plinova i čestica na svim ispustima u zrak prema Uredbi o graničnim vrijednostima emisije u zrak i Pravilnika o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretni izvora.

Smanjena je količina vozila, a preostala vozila su novije proizvodnje sa niskim emisijama štetnih plinova.

Angažirana je vanjska tvrtka za distribuciju naših proizvoda, čime su optimizirane rute, izbjegnuta putovanja u kojem se vozila vraćaju prazna i optimizirana je popunjenost paleta i transportni vozila.

Otpad

U 2016. godini nastala je i zbrinuta najveća količina otpada u posljednjih 7 godina, a uzrok tome je zatvaranje maloprodajnih prostora i skladišta, nastanak nesukladne robe u proizvodnji i povrat robe od kupca. Zbrinuto je: *71,67 tona opasnog otpada, 156,58 tona neopasnog otpada od toga 17,185 tona kemikalija i 139, 4 tone sekundarnih sirovina (papir i plastika).*

Postupanje s otpadom od njegovog nastanka, sortiranja, privremenog skladištenja, zbrinjavanja te načina vođenja i dostave podataka državnim institucijama, utvrđen je internim Pravilnikom o zbrinjavanju svih vrsta otpada iz tehnološkog procesa i iz procesa obrade otpadnih voda za Labud i lokaciju Chromos – Sjever – Žitnjak, sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom , Pravilnika o gospodarenju otpadom , Pravilnika o registru onečišćenja okoliša i Uredbi o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada.

Sav otpad razvrstava se na mjestu nastanka prema vrstama i svojstvima te se zbrinjava kod ovlaštenih tvrtki (papir, plastika, i staklo, metali, otpadno ulje, otpadne kemikalije, elektronički otpad, baterije ,gume, akumulatori...). Otpad se po razvrstavanju preša, pakira te u skladu sa zakonom označava i odlaže na privremena skladišta otpada.

Mjesta razvrstavanja i odlaganja pojedine vrste otpada označena su nazivom otpada, uputama za njegovo odvajanje te ključnim brojem otpada.

Otpad koji je odložen po njegovom nastanku na privremena odlagališta otpada zbrinjava se odmah po punjenju spremnika ili odlagališta. Otpad se sa privremenog odlagališta zbrinjava u prosjeku dva do tri puta mjesečno od strane ovlaštenih tvrtki.

Spremnici za odlaganje opasnog otpada čvrsto su zatvoreni i označeni sukladno zakonskim propisima. Spremnici neopasnog otpada su zatvorenog tipa (press kontejneri) iznad kojih se nalaze upute za odlaganje i rukovanje. Za sve vrste otpada koje nastaju u proizvodnom procesu napisane su i istaknute upute za razvrstavanje otpada i siguran način odlaganja kako bi se izbjegla kontaminacija proizvoda i moguće onečišćenje okoliša. Razvrstavanje, odlaganje i zbrinjavanje otpada nadgleda osposobljeni radnik.

Uz privremena odlagališta postoji i skladište za otpad koji nije odmah zbrinut iz nekog razloga. Takav otpad zbrinjava se u roku od godine dana od dana nastanka. Skladište otpada nalazi se izvan kruga tvornice i drugih skladišta (sirovina, ambalaže i proizvoda), na udaljenosti od 1000 m.

Sve vrste otpada nastale u proizvodnji, kao što su otpadne kemikalije (sirovine, proizvodi), otpadna ambalaža (spremnici od kemikalija, papir, karton, folija) i komunalni otpad ne mogu utjecati na kvalitetu proizvoda.

Sirovine i proizvodi po dobivanju statusa otpad ili nesukladna roba odmah se uklanjaju iz proizvodnog pogona i prostora laboratorija u prostor privremenog odlagališta otpada te je na taj način onemogućen bilo kakav utjecaj na proizvod.

Privremena odlagališta se nalaze u izdvojenim prostorijama, a ti prostori su ograđeni i smješteni na natkrivenoj i vodonepropusnoj podlozi.

Obzirom na izdvojenost odlagališta i način odlaganja i zbrinjavanja otpada, kolanje otpada nema utjecaj na procese u laboratoriju i proizvodnji.

U proizvodnom pogonu i laboratorijima otpad se razvrstava odmah po nastanku i odlaže u označene manje spremnike. Na svakom spremniku ili iznad njega istaknut je naziv otpada, njegov ključni broj te uputa za odlaganje za svaku vrstu otpada.

Sva privremena odlagališta imaju vanjski izlaz za pristup vozilima kojima se odvozi otpad na zbrinjavanje.

Organizaciju sakupljanja i zbrinjavanja ambalaže od naših proizvoda povjerali smo Fondu za zaštitu okoliša koji se obvezuje ukloniti otpad ili upravljati njegovim uklanjanjem na način da se recikliranjem u što većoj mjeri iskoriste njegova vrijedna svojstva i smanji količina otpada poslana na deponiju.

Sva ambalaža naših proizvoda sastavljena je od materijala koji se mogu reciklirati (drvo, staklo, papir / karton, polietilen, polipropilen, polistiren)

Imamo standardizirani proizvod take-back sustava i nakon što je pretvoren u otpad, kako bi se osiguralo pravilno upravljanje putem ovlaštenih tvrtki ili drugih institucija za gospodarenje otpadom.

Rezultati po aktivnostima u očuvanju okoliša

Sva mjerenja i ispitivanja unutar su zakonom propisani granični vrijednosti i provode se od strane pravnih tvrtki ovlaštenih za obavljanje određenih djelatnosti.

Razvrstavanje svih otpada i ponovno korištenje njegovih vrijednih svojstava gdje god je to moguće četverostruko su smanjeni troškovi zbrinjavanja i postignut prihod od prodaje sekundarnih sirovina.

Tijekom 2014., 2015., 2016. i 2017. godine u proizvodnji nije zabilježen niti jedan akcidentni događaj koji bi ugrozio zdravlje ljudi i onečistio okoliš čemu je doprinijela edukacija svih djelatnika tvrtke od strane Odjela zaštite okoliša.

Svi inspekcijski nadzori obavljeni su bez pritužbi i kazni.

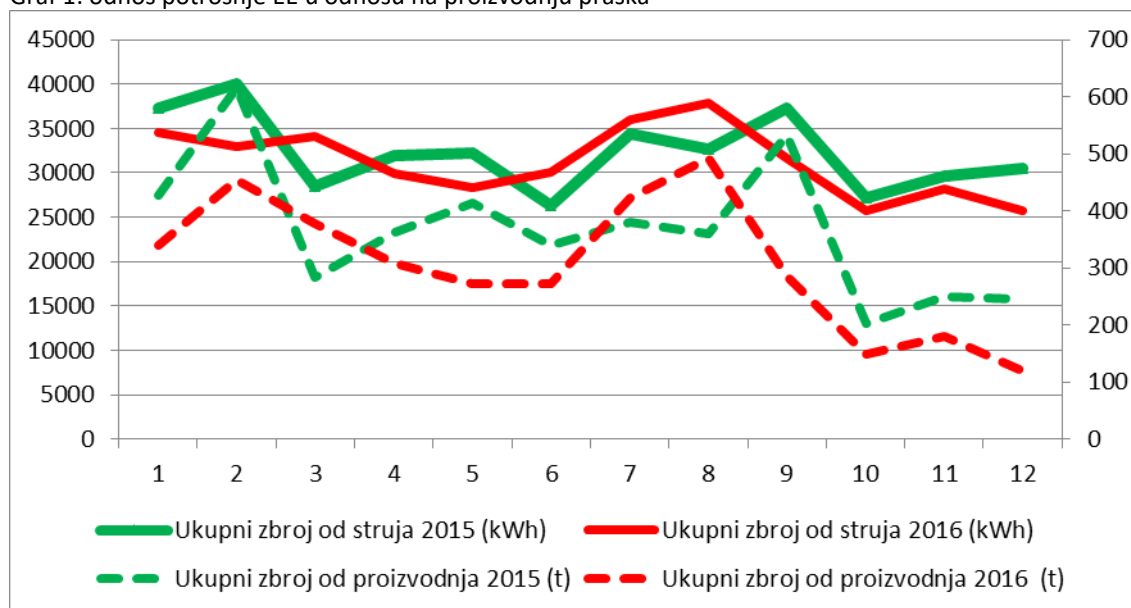

Energenti

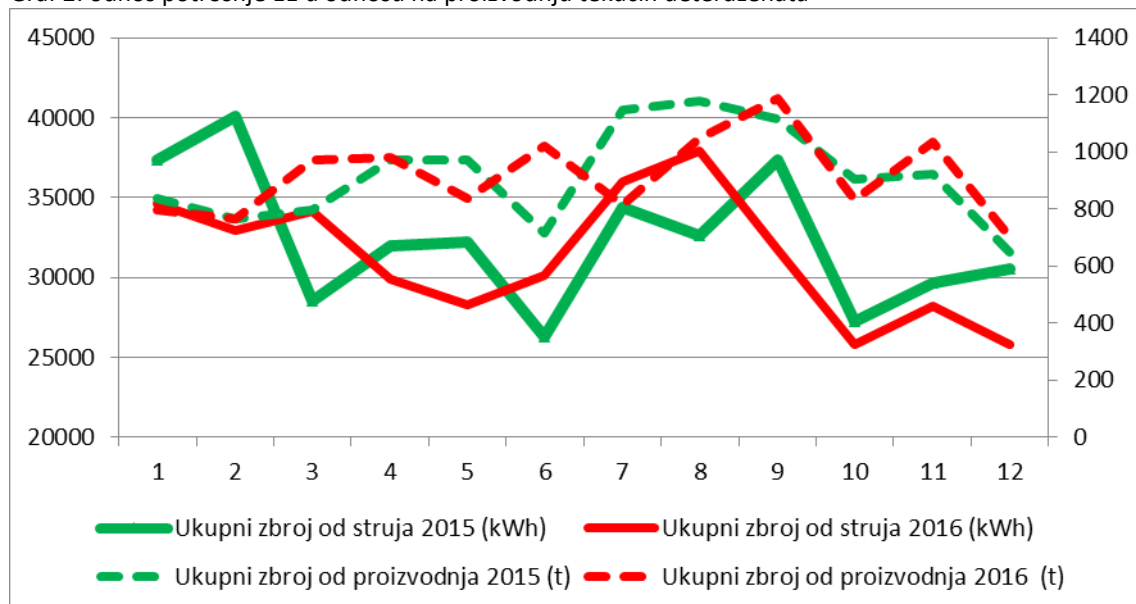
	2016	2015	% razlike	Specifični utrošci	
				2016	2015
Proizvodnja (t)	15.384	16.238	-5%		
Struja (kWh)	375.263	388.045	-3%	24,39	23,89
Voda (m ³)	21.864	24.409	-10%	1,42	1,50
Para (t)	5.680	5.272	+8%	0,37	0,32

Tijekom 2016. godine došlo je do smanjene potrošnje EE za 3%, no zbog smanjene proizvodnje od 5% specifični utrošak u odnosu na 2015. godinu veći je za 2%. Vode je potrošeno 10% manje što je dijelom manje proizvodnje, ali i dijelom kao posljedica uvođenja novog režima pranja linija i dezinfekcije. Blagi porast potrošnje pare je izgledno uzrokovan ovisno o atmosferskim prilikama u zimskim mjesecima, tj. za hladnijeg vremena se potroši i nešto više pare (grijanje prostora, prateća grijanja).

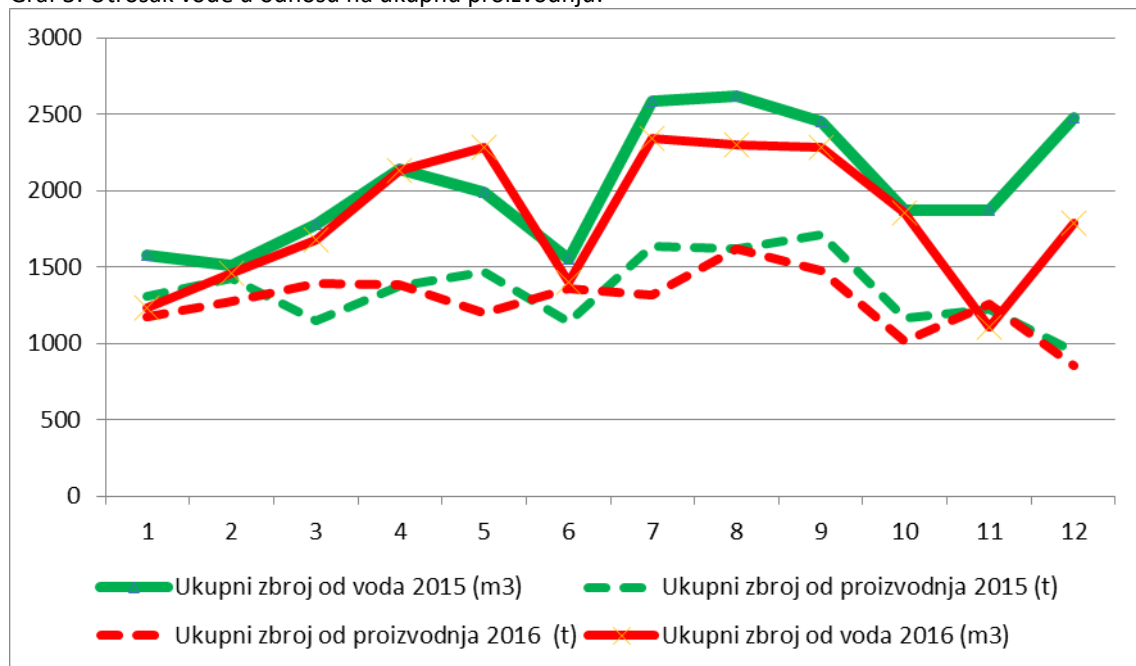
Graf 1: odnos potrošnje EE u odnosu na proizvodnju praška

Graf 2: odnos potrošnje EE u odnosu na proizvodnju tekućih deterdženata

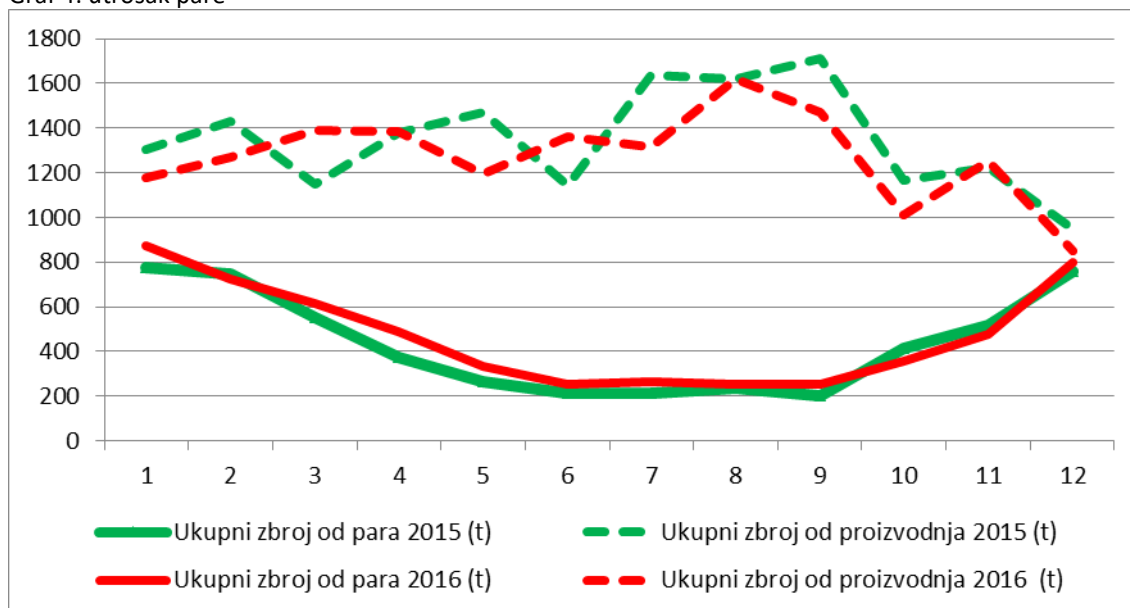

Graf 3: Utrošak vode u odnosu na ukupnu proizvodnju:

Graf 4: utrošak pare

Potrošnja energenata smanjena je na minimalnu godišnju količinu uz postojeću opremu i infrastrukturu te se uz veću proizvodnju mogu očekivati bolji rezultati u jediničnim troškovima po toni proizvoda.

Ciljevi i zadatci za 2017/2018

Implementacija standarda ISO 50001

Poboljšanje energetske efikasnosti proizvodnih procesa

Podizanje svijesti o važnosti održivog razvoja u tvrtci

Smanjenje procesnog otpada

Sanacija infrastrukture u svrhu zaštite okoliša i energetske učinkovitosti

Zamjena sirovina manje opasnim po zdravlje ljudi i okoliš

Labud d.o.o.

Nevenka Tuković, SD & HSE Manager

Radnička cesta 173 r

10 000 Zagreb

Hrvatska

e-mail: nevenka.tukovic@labud.hr, labud@labud.hr

www.labud.hr

